

Zondag 7 juni 2020 – zondag Trinitatis – Drie-eenheid

Lezingen: Mattheüs 28 : 16 – 20

Vandaag is het zondag Trinitatis, zondag van de Drie-eenheid. Als afsluiting van de feestperiode van Pasen tot Pinksteren. Nog een keer is de kleur wit. We gaan vanaf volgende week over naar de groen periode; de kleur van groei en bloei.

Over de andere feesten vinden we in de Bijbel een verhaal; over zondag Trinitatis vinden we nergens in de Bijbel een verhaal. Toch heeft men in de Middeleeuwen gemeend nog een aparte feestdag ter ere van God te moeten invoeren. Als afsluiting van al die andere feesten.

Want Zondag Trinitatis zegt dat onze de basis van ons geloof ligt bij de Drie-eenheid van God. Dat is het hart, de kern van ons geloven. Wij horen bij een God die drievuldig is. Drie in één. In eerste instantie klinkt dat als te gek voor woorden.. Het is geen Jip en Janneke taal. ‘Je kunt er praktisch niks mee’, hoor je de mensen denken. Misschien is dat zo, maar toch....

Laten we eerst maar bedenken dat al onze mensenwoorden over God altijd iets houden van “het is maar bij wijze van spreken; net niet.”. Het begint niet pas moeilijk te worden bij “God is Vader, Zoon, Heilige Geest”. Het is al moeilijk bij de kribbe; het kruis, de hemelvaart. Zoals geloof ook moeilijk is bij pijn, corona, geweld of natuurramp. Zou drie-eenheid dan niet kunnen betekenen dat er geen simpele antwoorden over Gods wezen bestaan.

Zoals Psalm 150 verwoordt: Gods ongemeten wezen.

God is niet in een woord te vatten. Niet in een formule. Ademloos vermoeden we dat God over de grens ligt van wat wij kunnen verwoorden. En dat die Eeuwige ons erop uit stuurt om zijn getuigen te zijn .

In de kerk belijden wij dat er één God is. Dat die God de Vader van Jezus Christus is, dat Jezus Gods Zoon is en dat de Geest ons door God is geschonken. In de christelijke traditie heeft men daar van gemaakt dat God één wezen is in drie personen: Vader, Zoon en heilige Geest.

Met elke nieuwe gestalte komt God ons meer nabij met zijn liefde:

Als Vader is Hij Schepper, bron van alle leven.

Als Zoon is Hij naast ons mensen komen staan. Hij is zelf mens geworden en heeft aan den lijve ervaren wat dat inhoudt.

En als Heilige Geest is God ons het meest nabij gekomen. Hij woont in allen die geloven.

Op deze dag mogen we weten dat God niet alleen hoog verheven in de hemel troont, als een Vader, maar dat Hij ons in Jezus, zijn Zoon, nabij is geweest en door zijn Geest in ons wil wonen.

Aan het eind in het evangelie van Mattheüs neemt Jezus afscheid van zijn leerlingen. Ze krijgen de naam van God mee ter bemoediging.

Ze moeten zonder Jezus verder; ze gaan de berg af in Galiléa, de wijde wereld in, om alle volken van Jezus' woorden en daden te vertellen.

De leerlingen moeten het nu wagen zonder de persoonlijke aanwezigheid van Jezus zelf.

En Jezus belooft hun: 'Ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van de wereld'. En verbonden met deze belofte geeft Jezus zijn leerlingen ter bemoediging een nieuwe Gods naam mee: "God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest".

Met deze trinitarische, met deze drieënige naam moeten ze het wagen. In historische zin kan je zeggen dat het de leerlingen is gelukt. In vele belijdenissen uit de vroegchristelijke kerk komt de drieënige naam van God voor: Vader, Zoon en Heilige Geest. En tot op de dag van vandaag bidden, zegenen en dopen wij in die drie-ene Naam.

Blijkbaar schonk deze naam van God gelovigen eeuwenlang bemoediging.

Telkens als zij deze trinitarische – drie- ene- naam aanriepen of deze naam bezongen hebben zij ervaren dat de belofte van Jezus:

Ik ben met je- dat die belofte waar werd en kwam Jezus hen nabij.

En vandaag zoeken wij nog steeds naar die nabijheid van God en hopen we die te vinden in deze naam van God: Vader, Zoon en Heilige Geest?

Zoals gezegd zondag Trinitatis, zondag van de heilige Drie-eenheid, of drievuldigheid: het is naam gebaseerd op de geloofsleer van de kerk, niet op bijbelse verhalen.

Geloofsleer wordt uitgevonden op de momenten dat mensen antwoorden zoeken op moeilijke vraagstukken. In de eerste eeuwen van de kerkgeschiedenis was de belangrijkste vraag hoe de verhouding tussen God en Jezus gezien moest worden. De antwoorden die gevonden werden leverden soms hoogoplopende strijd op, waarin de partijen zich van elkaar afsplitsten en verliezers verketterd werden. Zo ook bij de geloofsleer van de Heilige Drie-eenheid, waarin over God gesproken wordt als Vader-Zoon-Heilige Geest. Critici riepen dat met dit leerstuk het beeld van God als Enige, als Ene, aangetast wordt.

Anderen beroepen zich op Jezus, die immers zelf de opdracht geeft om te dopen in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. En wie heeft gelijk?

Geloofsuitspraken, dogma's zijn uiteindelijk niet meer dan pogingen om het onbegrijpelijke zo begrijpelijk mogelijk te maken. Het is dus maar net vanuit welke hoek je kijkt.

De leer van de triniteit – drie eenheid - is een poging om antwoord te geven op de vraag hoe God zich openbaart aan mensen. De beelden Vader, Zoon en Heilige Geest willen duidelijk maken dat God zich laat kennen door mensen, onder mensen en in mensen.

Met God als Vader: een beeld dat vertrouwen wil geven, als iemand bij wie je kunt zijn zoals je ten diepste bent. Iemand die betrouwbaar is. Maar helaas, heeft niet iedereen een zo'n aardse vader gehad. En voor sommigen van hen is het dan ook moeilijk om goed als vader aan te spreken. Of je zou kunnen zeggen dat God een Vader is zoals een Vader hoort te zijn. Een liefdevolle Vader.

En de Zoon leren we kennen in alles wat Jezus ons geleerd en voorgedaan heeft.

De Geest is de meest ongrijpbare van de drie. Vader en Zoon krijgen vanuit de Bijbelse verhalen meer vorm, de Geest vliegt waar zij maar wil.

Juist die Geest laat ons zien dat God – Vader, Zoon en Geest – zo ongrijpbaar, onbegrijpelijk is.

Als je het begrijpt, is het God niet meer, zegt Augustinus.

Maar in onze tijd willen we zo graag begrijpen.

Begrijpen - waarom we in deze crisis zitten, willen we grip krijgen op dat virus, willen we regels maken in de hoop dat we dan niet meer bang hoeven te zijn voor besmetting. De ongrijpbaarheid van de Geest laat ons zien dat dat een illusie is. We hebben geen grip op het leven maar we hebben wel Gods leidende en troostende Geest.

We lopen niet verloren rond, we kunnen herademen, doen wat Jezus ons leert op de plaats waar we zijn. We kunnen ons laten uitdagen tot ongekende daden, wat is er de afgelopen tijd niet allemaal gebeurd – burenhulp, boodschappendienst, kaartjes versturen.

Zoals soms gezegd wordt: we kunnen sterker uit deze periode komen dan we erin gingen en inzien waar we ons echt voor willen inzetten, wat we willen beschermen en door W/wie wij beschermd worden, in liefde, in hoop en geloof.

We komen uit onze huizen, waar we ons net als de apostelen angstig in hadden verscholen. Gaan we met vertrouwen nieuwe uitdagingen aan, beseffend dat niet alles kan, dat we aan elkaar zullen denken, geen risico's nemen.

En in dat alles klinken, ook voor ons, de woorden : Ik ben met jullie.
Met Gods geestkracht kan er, in navolging van Jezus, veel gebeuren.

Zelfs als we het even niet zien zitten, verdriet hebben om wie of wat er niet meer is, wat niet is doorgegaan – ook dan kan de Geest ons verkilde hart verwarmen.

Vandaag is het zondag Trinitatis, zondag van de Drie-eenheid. Op deze dag mogen we vieren dat God niet alleen hoog verheven in de hemel troont, maar dat Hij ons in Jezus nabij is geweest, en door zijn Geest in ons wil wonen.

Dat dat geloof ons zal blijven dragen,
alle dagen van ons leven.

In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger